

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ФОРТЕПІАНО

ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО

Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійні програми	«Скрипка», «Оркестрові струнні: «Альт», «Віолончель» «Оркестрові струнні: «Арфа»,» Контрабас»

Курс	1,2
Семестр	1,2,3,4

Статус	<u>обов'язкова</u>
Форма контролю	<u>екзамен/залік</u>

ECTS	4,5	3
Годин	135	90
Індивідуальні заняття	68	20
Самостійна робота	67	50

Інформація про викладача

ПІБ	Ляшенко С.П, доцент, який не має вченого звання, кафедри загального та спеціалізованого фортепіано НМАУ ім. П.І. Чайковського
Профіль викладача	
e-mail	svetlanalko96@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Курс загального фортепіано є одним з важливих компонентів в комплексі професійного становлення музиканта. Модульний спектр передбачає тісний взаємозв'язок з усіма профільюючими дисциплінами і залежно від спеціалізації має свої особливості, пов'язані з різними підходами до вивчення фортепіанної літератури, рівнем володіння інструментом.

Запропонована програма розроблена на секції скрипки, струнно-смичкових інструментів та арфи кафедри загального курсу фортепіано НМАУ ім. П.І.Чайковського і базується на багаторічному досвіді занять з студентами-інструменталістами.

Основна мета курсу:

- розширення меж знань багатогранної музичної спадщини, збагачення виконавського досвіду практикою інтерпретації музики різноманітних стилевих напрямків, розвиток образного мислення, професійного художнього смаку, музичної пам'яті, виконавської волі;
- розвиток піаністичних навичок в межах, необхідних для майбутньої професійної діяльності студента (зокрема, для вміння акомпанувати в спеціальному класі);
- виховання та розвиток гармонічного та поліфонічного мислення, оволодіння багатоголосною фактурою, вміння орієнтуватись в "фортепіанній партитурі", тобто розвивати здібності чути всі

деталі багатоголосного викладу, оволодіння навичками гри текста обома руками в різних ключах. Ця задача особливо важлива для оркестрантів, вихованих, як правило, на одноголосному, чисто мелодійному сприйнятті музики.

Методичні вказівки:

Основу курсу загального фортепіано складають поліфонічні твори, інструктивний матеріал (етюди, гами, вправи), твори великої форми (сонати, сонатини, варіації, рондо), п'єси, ансамблеві твори, супроводи до інструментальних композицій за спеціальністю.

В зв'язку з вказаною вище “однострочечною” специфікою студентів-оркестрантів, треба підкреслити особливе значення і можливості уроку фортепіано, зв'язані з роботою над поліфонічним твором. Задача розвитку поліфонічного мислення студента струнної групи може бути вирішена лише при вивченні та виконанні фортепіанних поліфонічних творів. Тому присутність поліфонії в семестровому репертуарному плані обов'язкова.

Проходження інструктивного матеріалу має дещо допоміжний характер і націлене на вдосконалення піаністичної майстерності студента, засвоєння технічних і аплікатурних формул, виправлення певних недоліків піаністичного апарату.

Робота над творами великої форми розвиває масштабність музичного мислення: вміння мислити великими музичними побудовами, усвідомити процес формоутворення, відчувати драматургію конфлікту. Жанрове розмаїття п'єс, яскравість образів, діапазон емоційного спектру надають широкі можливості для розвитку образно-художнього мислення студентів. Музика – це мистецтво звуку, тому особливу увагу слід приділити вивченню п'єс кантиленного характеру.

Вивчення акомпанементів в курсі загального фортепіано – надзвичайно важливий розділ програми, своєрідна лабораторія для пізнання основних законів-установок мистецтва акомпанементу, що дає можливість інструменталісту відчувати себе в знайомому репертуарі «з іншої сторони партитури», а іноді і розширити знайомство з своїм «рідним репертуаром». Крім того, володіння фортепіано для інструменталістів дає можливість пізнати секрети успіху їх виконавства, що залежить від партнера – піаніста, концертмейстера. Більшу частину репертуару для спеціального інструменту, студенти струнної групи виконують в дуєті з фортепіано. Безумовно, що в процесі вивчення, а тим більше, в подальшій самостійній виконавчій та педагогічній роботі музикант повинен професійно розуміти роль фортепіанного супроводу, партії в створенні переконливого художнього образу.

Техніка акомпанементу відпрацьовується в курсі загального фортепіано також на матеріалі цілеспрямовано підібраної літератури фортепіанних ансамблів для 4-х рук на одному або двох інструментах.

В процесі набуття навичок акомпанементу, ансамблевого виконавства можна поряд з головною задачею також успішно вирішувати задачу виховання навичок читання з аркуша. Читання нот з аркуша – один з найперспективніших шляхів загальномузичного розвитку студентів всіх спеціалізацій. Успішність виховання цієї важливої навички багато в чому залежить від якості звукового сприймання. Тому перед виконанням бажано переглянути твір, визначити тональність, розмір, темпові зміни, звернути увагу на динаміку, артикуляцію тощо, а в процесі виконання намагатися грати «на дотик», не відриваючи погляд від нотного тексту.

Важливим є вміння прогнозувати музику внутрішнім слухом, передчувати перебіг музичних подій. Нотний текст буде начебто підтверджувати такі передчуття. Для цього потрібний музичний досвід, емоційна сприйнятливність, сконцентрованість уваги. На перших етапах доцільно брати для читання з аркуша відомі твори, в яких студент міг би досить вільно орієнтуватись, спиратись на пам'ять і слух.

Матеріалом для читання з аркуша звичайно вибирають твори на 1-2 рівні нижчі від рівня піаністичної підготовки студента. Вміння самостійно і грамотно розбиратись в нотному тексті значно активізує процес роботи і створює необхідні умови для розширення музичного кругозору студента.

Присутність в робочих планах акомпанементів (ансамблів) обов'язкова і розповсюджується на всі семестри без виключення.

Ще однією специфічною рисою студентів – оркестрантів є різний ступінь їх фортепіанної підготовки, пов'язаний з різним доконсерваторським досвідом занять з фортепіано. Тому успішність студента багато в чому залежить від доцільно складеного індивідуального плану, в якому треба передбачити послідовний і гармонічний музично-технічний розвиток, врахувати індивідуальні особливості, рівень загальної музичної і технічної підготовки студента і пов'язати з цим конкретні педагогічні задачі.

Разом з тим, репертуарні вимоги по загальному курсу фортепіано, в цілому єдині для всіх студентів оркестрового факультету: в межах одних і тих же репертуарних «одиниць» (відповідний жанр чи епоха) завжди можна знайти твори, що відповідають рівню підготовки даного студента. Тому запропоновані репертуарні списки включають в себе в межах одного розділу твори досить різні за ступенем складності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Загальне фортепіано» студент повинен **вміти**:

- розуміти зміст, форму та стиль музичного твору, відтворювати його художню концепцію;
- володіти достатньо засобами виконавської майстерності;
- поєднувати виконавську майстерність з виконавським осмисленням твору.

мати **навички**:

- самостійної роботи;
- опанування незнайомих творів;
- читання з аркуша;
- побудування власної виконавської інтерпретації.

Перелік тем

МОДУЛЬ1. Моніторинг творчих здібностей та підготовки студента

Змістовний модуль1

1. Поліфонічний твір (інвенції, прелюдії та фуги, частини старовинної сюїти чи партіти, канони).

Змістовний модуль2

2. Твір малої форми (п'єса для сольного виконання за довільним стильовим вибором).
3. Акомпанемент до інструментального твору або фортепіанний ансамбль для фортепіано в чотири руки або двох фортепіано.

МОДУЛЬ2. Удосконалення технічного апарату, засобів виразності

Змістовний модуль3

4. Поліфонічний твір (інвенції, прелюдії та фуги, канони, старовинні сюїти чи партіти).
5. Акомпанемент до інструментального твору або фортепіанний ансамбль для фортепіано в чотири руки або двох фортепіано.

Змістовний модуль4

6. Твір великої форми, який передбачає виконання частини сонати, концерту (форма сонатного allegro), варіації, рондо, фантазії або дві частини (різнохарактерні) старовинної інструментальної камерної сонати або сонатне allegro з камерної сонати.
7. Твір малої форми (п'єса кантіленного або віртуозного характеру).

МОДУЛЬ 3. Удосконалення виконавської майстерності

Змістовний модуль 5

8. Поліфонічний твір, можливо 1-2 частини старовинної сюїти або іншої циклічної форми.

Змістовний модуль 6

9. П'єса (бажано композитора ХХ сторіччя).
10. Акомпанемент або фортепіанний ансамбль для фортепіано в чотири руки або двох фортепіано.

МОДУЛЬ4. Пріоритет художньо-виконавських завдань

Змістовний модуль7

11. Поліфонічний твір (бажано композитора ХХ сторіччя).
12. Акомпанемент до інструментального твору або фортепіанний ансамбль для фортепіано в чотири руки або двох фортепіано.

Змістовний модуль8

13. Твір великої форми, можливо Камерний твір великої форми (чотириручне перекладення симфонічного або камерно - ансамблевого твору, камерна соната, тощо).
14. П'єса за довільним стильовим вибором.

Кожна модульна програма передбачає виконання різних за жанром творів українських композиторів

Форми та технології навчання

Дисципліна «Загальне фортепіано» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» складається з індивідуальних занять та частки годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає концертні (публічні) виступи для набуття виконавського сценічного досвіду.

Навчальні ресурси

Потний матеріал відповідного фортепіанного репертуару, музикознавча та методична література представлена у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання через протиепідеміологічні заходи, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE, Viber, Zoom, Googl disk.

Методи контролю

Підсумковими формами контролю з дисципліни «Загальне фортепіано» за професійним та творчим розвитком студентів освітнього ступеня «Бакалавр» є змістовні модулі, контрольні уроки, заліки та іспити, що проводяться відповідно до затверджених навчальних планів.

В кожному семестрі проводяться академічні концерти (тематичні вечори), на яких студенти можуть виступити як з частиною залікової чи екзаменаційної, так і з повною програмою. В першому випадку успішно виконана програма може бути прийнята як залік або як частина іспиту, в другому - комісія розглядає концертний виступ як достроково зданий залік або іспит (в цьому випадку після концерту виставляється оцінка).

На заліках, іспитах та концертах всі сольні твори обов'язково виконуються напам'ять, камерні, фортепіанні ансамблі і акомпанементи – по нотах.

Система оцінювання

Семестри 1-4

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1	Модульна перевірка	40
2.	Залік	20
3.	Екзамен	20
4.	Участь у концерті класу, кафедри тощо.	10
5.	Участь у конкурсі, фестивалі тощо	10
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів:

На оцінку «відмінно» студент:

- «Відмінно» виставляється, якщо студент цілком засвоїв виконувану програму, доносить і правильно розуміє ідею твору, його стильові особливості. Тракткування художньо-звукового образу відрізняється правдивістю і достовірністю. Виконання є технічно досконалим, студент демонструє гарне володіння інструментом у відношенні звукової палітри, педалізації, тощо.

На оцінку «добре» студент:

- «Добре» виставляється студенту, який цілком засвоїв програмний матеріал семестру, систематично працював в класі і самостійно. Його виконання грамотне, художньо продумане, хоча припускається деяких втрат в технічному відношенні.
- Студент демонструє відповідність виконуваних творів рівню підготовки. Виконання програми впевнене, але не завжди переконливе.

На оцінку «задовільно» студент:

- «Задовільно» отримує студент, який в цілому справляється з виконанням програми, але не володіє достатньо піаністичними навичками, у виконанні припускається неточностей у нотному тексті, педалізації, темпах.
- Студент виконує музичні твори, що певною мірою відповідають рівню його підготовки.. Підготовка студента дозволяє сподіватися на подальший професійний зріст.

На оцінку «незадовільно» студент:

- «Незадовільно» ставиться студенту, якщо в нього великі прогалини в знаннях основного учбово-програмного матеріалу, погане володіння нотним текстом (при виконанні напам'ять), нездатність подолати технічні труднощі.
- Музичне мислення студента сформоване примітивно, що свідчить про невизначеність перспективи майбутнього розвитку.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних музичних фестивалях та конкурсах, концертах. Відвідування культурномистецьких заходів, театрив, мистецьких експозицій та виставок, тощо.

Рекомендована література

1. Альбом популярних пьес: Переложение для виолончели и фортепиано.-М., 1989.
2. Альбом популярных пьес: Переложение для виолончели и фортепиано. Вып. 2. -М., 1990.
3. Альбом популярных пьес: Переложение для контрабаса и фортепиано.-М., 1989.
4. Альбом пьес для контрабаса и фортепиано / Сост. и ред. Р. Азархин.-М., 1973.
5. Альбом пьес для контрабаса и фортепиано. Вып. 2 /Сост. и ред. Р. Азархин. - М., 1977.
6. Альбом скрипача: Классическая и современная музыка для скрипки и фортепиано / Сост. и ред.-К.А. Фортунатов. - М., 1969.
7. Альбом скрипача: Классическая и современная музыка для скрипки и фортепиано. Вып. 2 / Сост. и ред. К.А. Фортунатов. - М., 1987.
8. Бах И.С. Сонаты для скрипки и чембало (фортепиано). Вып. 1-2. -М., 1975, 1977.
9. Бах И.С. Три сонаты для клавира и виолы да гамба. Обраб. Е. Науманна. - Лейпциг, [б.г.].
10. Бах И.С. Три сонаты для клавира и виолы да гамба. Изд. для виолончели и фортепиано. - М., 1962.
11. Боккерини Л. Три сонаты. Обраб. для виолончели и фортепиано А. Пиатти.-Л., 1979.
12. Вальс: Пьесы для скрипки и фортепиано / Сост. Т. Ямпольский. -М., 1988.
13. Верачини Ф., Джеминиани Ф. Избранные сонаты для скрипки и фортепиано. Вып. 2. - Л., 1987.
14. Вивальди А. Два концерта, для виолончели с оркестром. Переложение для виолончели и фортепиано А. Никитина. - Л., 1971.
15. Виолончельная музыка для юношества (Для виолончели и фортепиано). Вып. 2 / Сост. Ю. Челкаускас. - М., 1987.
16. Виртуозные пьесы. Для контрабаса и фортепиано и контрабаса соло / Сост. и ред. Р. Азархин. - М., [б. г.].

17. Выдающиеся зарубежные композиторы XX века. Музыка для виолончели и фортепиано / Сост. В. Тонха. - М., 1989.
18. Гайдн Й. Пьесы: Переложение для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. Ю. Челкаускас. - М., 1980.
19. Гайдн Й. Сонаты для скрипки и фортепиано. - Лейпциг, [б. г.].
20. Гендель Г. Сонаты для скрипки и фортепиано. Вып. 1-2. - М., 1966
21. Избранные классические сонаты. Переложение для контрабаса и фортепиано. - М., 1956.
22. Избранные пьесы зарубежных композиторов XIX века. Переложение для контрабаса и фортепиано. - Л., 1990.
23. Избранные пьесы советских композиторов для скрипки и фортепиано / Сост. Е. Баранкин. - М., 1977.
24. Избранные сонаты (для скрипки и фортепиано). - Л., 1984.
25. Избранные сонаты для скрипки и фортепиано. Вып. 2 / Сост. и ред. Я. Рябинков. - Л., 1987.
26. Классическая и современная музыка. Для виолончели и фортепиано. Вып. 1-2 / Сост. и ред. А. Бендицкий. - М., 1969, 1971.
27. Классические пьесы: Для скрипки и фортепиано. [Педагогический репертуар ДМШ: Средние и старшие классы]. - М., 1988.
28. Классические пьесы. Для скрипки и фортепиано / Сост. М. Курдюмов. - М., 1972.
29. Классические сонаты для виолончели и фортепиано. Вып. 1. - М. 1959.
30. Контрабас в джазе и на эстраде / Сост. Р. Азархин и В. Хоменко. - М., 1990.
31. Концертные пьесы для виолончели и фортепиано - М., 1966.
32. Корелли А. Шесть сонат. Для скрипки и фортепиано. - М., 1981.
33. Крейслер Ф. Пьесы для скрипки и фортепиано. Тетр. 1, 2, 3. - СПб., 1998.
34. Крейслер Ф. Транскрипции и пьесы в стиле старинных композиторов. - М., 1967.
35. Легкие пьесы советских композиторов. Для контрабаса и фортепиано / Сост. и ред. Н. Лавров. - М., 1986.
36. Легкие старинные сонаты. Для виолончели и фортепиано. - М., 1978.
37. Мазурка: Пьесы для скрипки и фортепиано / Сост. Т. Ямпольский. - М., 1989.
38. Марчелло Б. Шесть сонат для виолончели с басом. Обработано для виолончели с фортепиано К. Шредера. - М., 1937.
39. Моцарт В.А. Шесть сонат для клавира и скрипки. - Лейпциг. [б.г.]
40. Паганини Н. Избранные произведения для скрипки и фортепиано. Вып. 1. - М., 1966.
41. Паганини Н. Четыре сонаты для скрипки с гитарой. Обработано для скрипки и фортепиано О. Агаркова. - М.-Л., 1952.
42. Произведения выдающихся виолончельных композиторов: Для виолончели и фортепиано / Сост. Г. Бострем. - М., 1991.
43. Произведения зарубежных композиторов: Переложение для виолончели и фортепиано / Сост. А. Никитин. - Л., 1989.
44. Произведения русских композиторов: Переложение для альты и фортепиано / Сост. В. Скибин. - Л., 1983.
45. Произведения русских композиторов: Переложение для контрабаса и фортепиано / Ред.-сост. В. Хоменко. - М., 1987.
46. Произведения советских композиторов. Для контрабаса соло и в сопровождении фортепиано / Сост. и ред. Р. Азархин. - М., 1966.
47. Пьесы. Для виолончели и фортепиано / Ред. А. Лазько и Ю. Фалик. - Л., 1975.
48. Пьесы венгерских композиторов: Для альты и фортепиано / Сост.

- и ред. В. Блок. - М., 1982.
49. Пьесы венгерских композиторов: Для контрабаса и фортепиано. -М., 1987.
50. Пьесы для контрабаса и фортепиано и контрабаса соло. - М., 1987.
51. Пьесы для скрипки и фортепиано / Сост. Т. Ямпольский. -М., 1981.
52. Пьесы западных композиторов для контрабаса и фортепиано / Сост. и ред. Л. Раков [педагогический репертуар ДМШ]. — М., 1963.
53. Пьесы зарубежных композиторов. Для альты и фортепиано / Сост. Г. Безруков. - М., 1975.
54. Пьесы зарубежных композиторов. Для альты и фортепиано/ Сост. и ред. М. Рейтих. - М., 1984.
55. Пьесы зарубежных композиторов для виолончели и фортепиано / Сост. И. Волчков. - М., 1975.
56. Пьесы зарубежных композиторов для виолончели и фортепиано. -М., 1971.
57. Пьесы и произведения крупной формы. Для виолончели и фортепиано /Сост. И. Волчков [педагогический репертуар ДМШ]. - М., 1988.
58. Пьесы и произведения крупной формы для контрабаса (и фортепиано) /Сост. и ред. Л. Раков. Вып. 2. [Хрестоматия для старших классов ДМШ].-М, 1976.
59. Пьесы и произведения крупной формы: Для скрипки и фортепиано [педагогический репертуар ДМШ:Средние и старшие классы]. - М., 1990.
60. Пьесы и произведения крупной формы: Для скрипки и фортепиано [педагогический репертуар ДМШ: Средние и старшие классы]. - М., 1988.
61. Пьесы итальянских композиторов XVII-XVIII веков. Для скрипки и фортепиано / Сост. и ред. Ю. Уткин. - М., 1971.
62. Пьесы композиторов стран Латинской Америки. Для скрипки и фортепиано / Сост. Е. Баранкин. - М., 1974.
63. Пьесы русских и советских композиторов. Переложение для контрабаса и фортепиано. - М., 1973.
64. Пьесы русских и советских композиторов. Переложение для контрабаса и фортепиано. - М, 1972.
65. Пьесы русских и советских композиторов. [Переложение для контрабаса и фортепиано]. - М., 1966.
66. Пьесы русских и советских композиторов. Переложение для контрабаса и фортепиано Р. Азархина. - М, 1974.
67. Пьесы русских композиторов. Для контрабаса и фортепиано / Сост. Л. Раков [педагогический репертуар музыкальных училищ] - М., 1969.
68. Пьесы русских композиторов. Переложение для контрабаса и фортепиано. -М., 1974.
69. Пьесы русских композиторов для альты и фортепиано. Обработка В. Борисовского. - М, 1973.
70. Пьесы русских композиторов: Для виолончели и фортепиано/ Сост. и ред. Ю. Семенов. - М., 2001.
71. Пьесы скандинавских композиторов. Для альты с фортепиано - М, 1963.
72. Пьесы советских и современных зарубежных композиторов для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. А. Васильева. - М., 1978.
73. Пьесы советских композиторов. Для виолончели и фортепиано [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1965.
74. Пьесы советских композиторов. Для контрабаса и фортепиано/ Сост. и ред. Р. Азархин. - М., 1970.

75. Пьесы советских композиторов для альты и фортепиано / Сост. и ред. Ю. Юров. Вып. 2, 3. - М., 1978, 1979.
76. Пьесы советских композиторов для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. Ю. Челкаускас [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1970.
77. Пьесы советских композиторов для контрабаса и фортепиано [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1964.
78. Пьесы советских композиторов для скрипки и фортепиано [педагогический репертуар]. - М., 1973.
79. Пьесы современных зарубежных композиторов для скрипки и фортепиано [педагогический репертуар ДМШ: Старшие классы]. - М., 1973.
80. Пьесы французских композиторов. Для виолончели и фортепиано / Сост. А. Васильева [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1972.
81. Пьесы французских композиторов. Переложение для альты и фортепиано В. Борисовского. - М., 1980.
82. Романс: Пьесы для скрипки и фортепиано / Сост. Т. Ямпольский. - М., 1987.
83. Русская виолончельная музыка. Для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. В. Тонха. Вып. 1, 2, 3, 4, 7. - М., 1977, 1978, 1979, 1980, 1987.
84. Сборник классических пьес. Для виолончели и фортепиано / Сост.-ред. Р. Сапожников [педагогический репертуар ДМШ: 6-7 кл.]. - М., 1961.
85. Сборник классических пьес. Для контрабаса и фортепиано [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1961.
86. Сборник классических пьес. Для контрабаса и фортепиано [педагогический репертуар ДМШ]. - М., 1957.
87. Сборник классических пьес для скрипки и фортепиано. Степень трудности старших классов ДМШ / Ред.-сост. О. Агарков. - М.-Л., 1951.
88. Сборник классических сонат для альты и фортепиано / Ред.-сост. М. Рейтих [педагогический репертуар ДМШ, 5-7 классы]. - М., 1961.
89. Сборник классических сонат для контрабаса и фортепиано / Сост. и ред. Л. Раков [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М., 1961.
90. Сборник пьес для виолончели и фортепиано / Ред.-сост. Я. Смоленский [концертный репертуар виолончелиста]. - М., 1959.
91. Сборник пьес композиторов XIX века. Для виолончели и фортепиано. Вып. 2 / Ред.-сост. Р. Сапожников [педагогический репертуар ДМШ, 6-7 классы]. - М., 1961.
92. Сборник пьес русских и советских композиторов. Для скрипки и фортепиано. Степень трудности старших классов ДМШ/Ред.-сост. О. Агарков. - Л., 1951.
93. Сборник пьес русских композиторов. Для виолончели и фортепиано / Сост.-ред. Р. Сапожников [педагогический репертуар 6-7 классов ДМШ]. - М., 1961.
94. Сборник сонат композиторов XVII-XVIII веков. Переложение для контрабаса и фортепиано. Вып. 1-2. - М., 1957.
95. Старинная музыка. Переложение для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. Г. Бострем. - М., 1982.
96. Старинные сонаты для виолончели и фортепиано (с приложением партии контрабаса) / Сост. С. Кальянов. - М., 1969.
97. Старинные сонаты: Для контрабаса и фортепиано / Сост. и ред. В. Хоменко [музыкальное училище и ВУЗ]. - М., 1986.
98. Старинные сонаты для скрипки и фортепиано / Сост. и ред. А. Григорян. Вып. 1-2. - М., 1969, 1971.
99. Старинные сонаты для скрипки и фортепиано / Сост. М. Рейтих.

- М., 1990.
100. Страхов Е. Сборник пьес немецких композиторов-классиков. Для альты и фортепиано. — М., 1961.
101. Страхов Е. Сборник пьес русских и советских композиторов. Переложение для альты и фортепиано Е. Страхова. Вып. 1-2. - М.-Л., 1952.
102. Страхов Е.В. Сборник пьес советских композиторов. Для альты и фортепиано [педагогический репертуар музыкальных училищ]. - М, 1961.
103. Страхов Е., Соколов И. Сборник пьес для альты и фортепиано. -М.-Л., 1947.
104. Танцевальные миниатюры: Для скрипки и фортепиано/ Сост. Т. Ямпольский. Вып. 1.-М., 1991.
105. Танцы для скрипки и фортепиано / Сост. и ред. Т. Либерова. Вып. 1.-Л., 1990.
106. Форе Г. Пьесы для виолончели и фортепиано / Ред. А. Стогорский.-М., 1965.
107. Хрестоматия для контрабаса. - М., 1990.
108. Хрестоматия для контрабаса. - М., 1979.
109. Хрестоматия для скрипки: Концерты (для скрипки и фортепиано). Вып. 2. - М., 1989.
110. Хрестоматия для скрипки: Пьесы и произведения крупной формы (с приложением клавира)/Сост. Ю.Уткин [педагогический репертуар ДМШ. 4-5 классы]. - М., 1990.
111. Хрестоматия для скрипки: Пьесы и произведения крупной формы (с приложением клавира) / Сост. Ю. Уткин [педагогический репертуар ДМШ. 3-4 классы]. - М., 1989.
112. Чайковский П. Пять пьес для скрипки с фортепиано. - М., 1990.
113. Шостакович Д. Прелюдии. Переложение для альты и фортепиано Е. Страхова. - М., 1975.
114. Шостакович Д. Пять прелюдий. - Четыре прелюдии (из соч. 34). Два цикла обработок для скрипки и фортепиано Д. Цыганова. - М., 1963.
115. Шостакович Д. Пьесы. Вып. 1-3. Обработка для альты и фортепиано В. Борисовского. -М., 1964, 1966, 1976.
116. Шуберт Ф. Пьесы. Переложение для виолончели и фортепиано / Сост. и ред. Ю. Челкаускас. - М., 1983.
117. Элегии русских композиторов. Переложение для альты и фортепиано. -Л., 1988.